

Ishaja vsak dan jutraj razven
v ponedeljek in danovi po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—,
mesečna naročnina Din 30.—, za
tujino Din 36.—. Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 25.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71.

Jugoslovan

Kopirajev ne vračamo.
— Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 138

Ljubljana, ponedeljek, dne 10. novembra 1930

Leto I.

Slovenija ene duše in enega srca za kralja in Jugoslavijo

Nepregledna množica je včeraj sprejela predsednika vlade ob nepopisnem patrijičnem navduše-
nju — Triumfalna pot predsednika in ministrov po deželi — Ljubljana in dežela sta svečano po-
trdili svojo neomajno jugoslovansko zvestobo

Ljubljana, 9. novembra.

Po sprejemu Nj. Vel. kralja Aleksandra kot takratnega regenta leta 1920 Ljubljana ni doživela tako veličastne in prisrčne manifestacije kakor danes, ko je v svoji sre-
di pozdravljala predsednika kraljevske vlade generala Petra Živkovića, ki je s svojim milim in dobrodušnim nastopom vzbujal povsod v vseh slojih simpatije in občudovanje.

Stolno mesto Ljubljana se je za sprejem ministrskega predsednika kot kraljevega sotrudnika pripravila na najdostojnejši način. Z vseh poslopij in hiš so vihrale državne zastave. Ljubljancem, ki je sicer zelo razvjen, je bil sprva prav pesimističen ter je računal, da jesensko vreme ne bo ugodno za veličastni sprejem ministrskega predsednika in njegovih sodelavcev gospodov ministrov. Toda že v zgodnjih dopoldanskih urah je bilo opaziti po vseh ulicah nenavadno živahno vrvenje. Po glavnih cestah in ulicah, koder je bil zasnovan sprevod, so se vrstile skupine mladine in skupine raznih društev in organizacij. Pred glavnim kolodvorom, na široki Masarykovi cesti, so se zbrale ogromne množice naroda, razna društva z zastavami in v prvi vrsti Sokolstvo ter požrtvovalni gasilci, ki so prihiteli od raznih bližnjih krajev. Tudi Sokoli iz bolj oddaljenih krajev so poslali svoje deputacije, da se udeležijo svečanega sprejema našega ministrskega predsednika. Vihrale so stare sokolske zastave, a vile so se tudi lepe zastave starih kulturnih in drugih društev. Množica je nestrpno pričakovala prihoda ministrskega predsednika in ostalih ministrov.

Glavni peron na kolodvoru je bil nadvse sijajno okrašen z zelenjem in oleandri, kar je zasluga postajnega vodstva in večjih vrtnarjev. Predsednik kraljevske vlade general Peter Živković pa je doživel od Brežic dalje do Ljubljane največji triumf in povsod je bil prisrčno pozdravljen. Zato podajamo najprvo kratka poročila iz posameznih krajev, ki so nam došla danes.

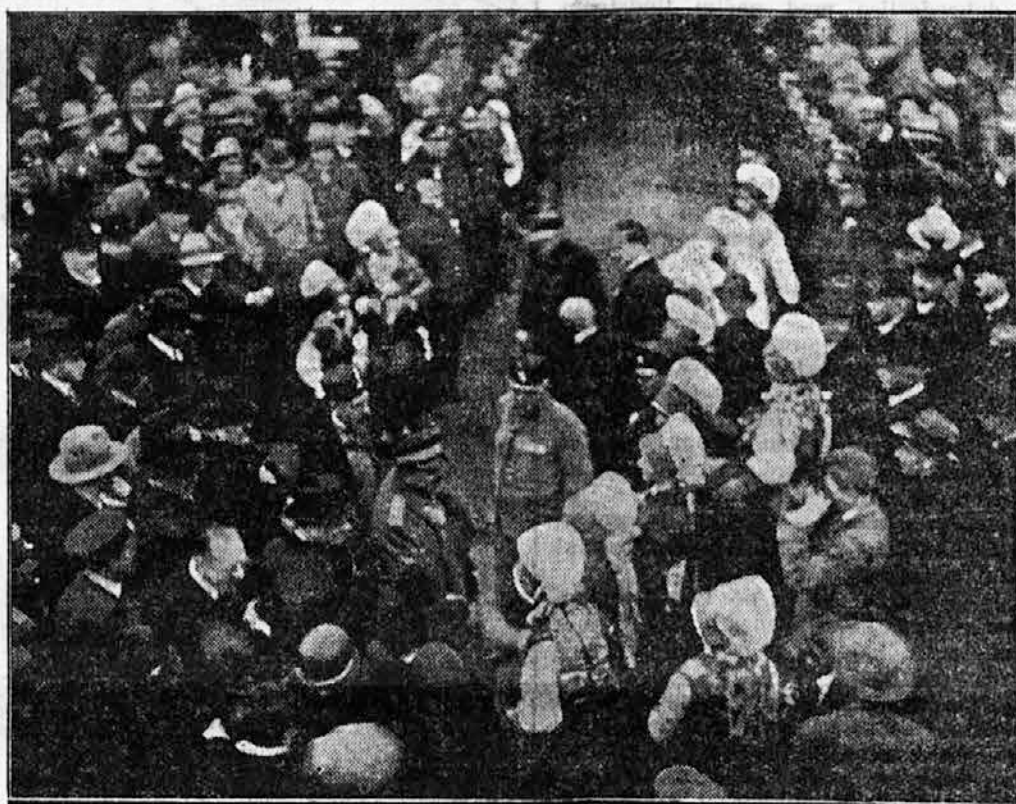
Triumfalna pot od Brežic do Ljubljane.

Vršilec dolžnosti bana Dravske banovine dr. Otmir Pirkmajer se je peljal na-proti predsedniku kraljevske vlade do meje Dravske banovine. Na vseh krajih ob progi so plapolale državne zastave ter je množica prav prisrčno pozdravljala načelnika naše nacionalne vlade. Od Brežic do Ljubljane je bil predsednik vlade general Peter Živković deležen povsod pravega triumfalnega sprejema. Povsod so ga na postajah pričakovali množice naroda z zastopniki lokalnih oblasti in občin. Lep je bil sprejem v Brežicah, v Sevnici, v Krškem, v Radečah in na Zidanem mostu.

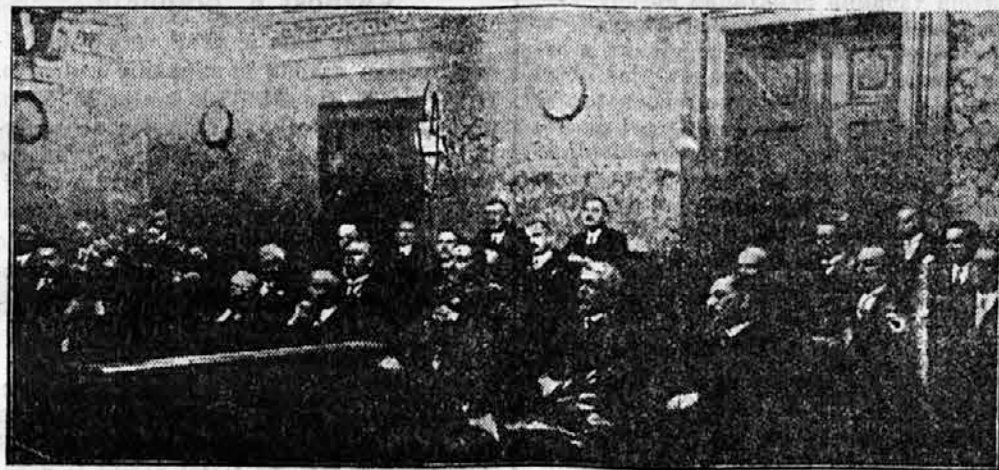
V Hrastniku se je zbrala danes jutraj velika množica ljudstva, med njimi Sokoli v kroju in gasilci z zastavami in prapori. Na kolodvor je prispel tudi oddelek kopačev črnega dijamanta, rudarjev v paradni uniformi z zastavo in godbo na čelu. Pod vodstvom učiteljskega se je zbrala šolska mladina s cvetjem in državnimi zastavicami. Ko je privozil vlak na postajo, je rudarska godba intonirala državno himno, a zbrano ljudstvo je navdušeno vzklikalo: »Živel naš kralj! Živel ministrski predsednik! Živela Jugoslavija!«

Predsednika kraljevske vlade je pozdravil župan občine Dol pri Hrastniku, ki mu je želel v lepih slovenskih besedah dobrodošlico, nakar so se mu predstavili zastopniki industrije, tako g. Rihard Abel, gosp. Prohaska, ostali zastopniki industrije in šolski upravitelj g. Hofbauer.

Predsednik vlade general Živković se je med kratkim postankom vlaka zanimal zlasti za gospodarsko krizo, ki je zelo občutna v rudarskih revirjih. Ko mu je zastopnik rudarjev sporočil, da je bilo v zadnjem času reduciranih okoli 200 rudarjev, se je g. predsednik zainteresiral in sočutno vprašal, kje so sedaj ti ljudje zaposleni in kako

Sprejem g. predsednika vlade in ministrov na kolodvoru v Ljubljani

Svečana seja občinskega sveta v zbornici univerze

žive, ali so tujci ali domačini. Ko so mu zastopniki rudnika in rudarjev sporočili, da so se ti ljudje izselili v tujino, v Francijo in drugam, je gosp. predsednik takoj vprašal, ali se ne bi moglo najti načina, da se zaposli vse delavstvo doma. Naglašal je, da je za ves narod bolje, da delavec ostane doma in da doma dobi svoj pošten zaslužek.

Gospod predsednik ministrskega sveta se je nato osobito zanimal za Sokola in za napredek šolstva v Hrastniku, prav tako za kemično industrijo. Vihar iskrenega navdušenja se je polegel šele, ko se je vlak odpeljal proti Trbovljam.

Iskren pozdrav v Trbovljah.

Trbovlje, glavno središče naše premogovne industrije, so ministrskega predsednika pozdravile najprisrčneje. Iz temnih rovov, iz zaprte tovarne in iz skromnih stanovanj je danes prikorakal človek iz trboveljskih naselij, da dostojno sprejme ob priliki prvega službenega poseta naših krajev, moža, ki je nosilec in izvrševalec visokih idej in manifesta Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929 in 3. oktobra 1929. Na kolodvoru so se zbrali krepki in mišičasti rudarji v svojih tradicionalnih uniformah z društveno zastavo in godbo na čelu. V krojih je prišel v lepem številu k sprejemu tudi trboveljski Sokol, dalje so bili zbrani trboveljski župan g. Vodišek, podžupan Ignacij Šitar, vsi občinski svetovalci,

zastopnik rudnika ravnatelj Julij Pauer, zastopnik rezervnih oficirjev, pevsko društvo »Zvon«, zastopnik »Rdečega križa« in drugi.

Ko je vlak privozil na postajo, je rudarska godba intonirala državno himno. Ministrskega predsednika je pozdravil v lepih besedah župan g. Vodišek ter mu je kot tolažnik želja prebivalstva želel v prvi vrsti dobrodošlico. Naprosil ga je, da v današnji težki gospodarski krizi pomaga bednemu prebivalstvu. Predsednik vlade se je zanimal za število prebivalstva, katerega je v občini okoli 18.000, za redukcijo rudarjev. Ravnatelj rudnika g. Pauer je g. ministrskemu predsedniku pojasnil, da je v trboveljskem rudniku okoli 1000 rudarjev nezaposlenih. Tudi tukaj, kakor v Hrastniku, je g. ministrski predsednik poudarjal, da je treba najti načina, da se redukcije, če ne popolnoma odpravijo, vsaj tako omejijo, da bo narodu dana možnost preživljanja. Gospod ministrski predsednik se je sploh živo zanimal za življenjske prilike rudarjev. Ko so mu pojasnili, da znaša dnevni zaslužek rudarja 35 do 40 Din dnevno, je izjavil, da se bo z vsemi silami zavzel za to, da se bedno življenje rudarjev izboljša.

Nadalje se je g. ministrski predsednik zanimal tudi za produkcijo cementa, ki ga producira trboveljska cementarna. Zastopnik tovarne mu je pojasnil, da znaša dnev-

na produkcija okoli 20 vagonov in da tovarna obstoja že nad 50 let.

Trboveljski Sokoli so gospoda predsednika kraljevske vlade pozdravili nadvse navdušeno. General Živković se je prisrčno razgovarjal s Sokoli, osobito s sokolskim zastavonošo, ter je želel spoznati najboljšega telovadca. Zanimalo je g. predsednika, ali ima Sokol svoj dom, in ko so mu hrabri Sokoli pojasnili, da imajo svoj dom in jih stane 1.200.000 Din, jim je prav prisrčno dejal:

»Čuvajte svoj dom! Lepo napredujete! Razvijate se s sokolskim ponosom!«

G. predsednik kraljevske vlade pa se je tudi zanimal za ostale socialne in kulturne prilike v trboveljski občini. Prisrčno se je razgovarjal tudi z zastopniki pevskega društva »Zvon«. Ko so mu povedali, da društvo baš danes obhaja 30-letnico svojega obstoja, je g. ministrski predsednik takoj odredil, da se društvu nakaže podpora v znesku 5000 Din. Živahen je bil predsednikov razgovor s trboveljskim učiteljskim in tudi s priprostimi rudarji. Zanimal se je dalje g. predsednik za rezervne oficirje, ki so prišli k sprejemu v prav lepem številu.

Med frenetičnim vzklikanjem Nj. Vel. kralju, kraljevski vladi in očetnjavi, je krenil vlak proti Zagorju ob Savi.

Zagorčani pozdravljajo predsednika vlade.

Zagorje je z navdušenjem pričakovalo prvega obiska ministrskega predsednika generala Živkovića. Na postaji, ki je bila po zaslugi vrlih železničarjev lepo okrašena, so pričakovali prihoda vlaka poleg številnega drugega občinstva vsi Sokoli z zastavo pod vodstvom sokolskega starešine g. Poljšaka, prostovoljno gasilno društvo iz Zagorja ob Savi, gasilci iz Loke in Kotredžeza ter šolska mladina pod vodstvom šolskega upravitelja g. Levstika in vsega učiteljskega osebja. Prišla je tudi šolska mladina topliške šole z upraviteljem Matijem Pelkom. Župan občine Zagorje gosp. Albin Grčar je najprej pozdravil ministrskega predsednika ter predstavil župana občine Ržiše g. Cenclja in druge občinske svetovalce. Ministrskemu predsedniku so bili predstavljeni šolski upravitelj g. Pelko, g. Levstik občinski svetovalec Kolene in obč. svet. Weinberger, starosta Sokola g. Poljšak in rudniški ravnatelj Lescot, kakor tudi postajenačelnik g. Mejak. Tudi tukasneje je g. ministrski predsednik živo zanimal za življenje rudarjev in osobito upokojenih rudarjev. Mnoge rudarje je izpraševal, koliko let so delali v rudniku in kakšno so njih družinske razmere. Starček, upokojenec, je g. ministrskemu predsedniku v priprostitih besedah dejal:

»Star sem, gospod predsednik, 61 let. Delal sem v rudniku 41 let in imam 6 otrok, ki si služijo kruh kot sem si jaz v rudniku.«

Tudi v Zagorju se je g. predsednik kraljevske vlade vrlo zanimal za napredek našega šolstva ter je z največjim zadovoljstvom sprejel informacijo o težki borbi, ki jo je uspešno vzdržalo naše Sokolstvo pred vojno proti nam neprijaznemu režimu.

Sprejemi in pozdravi na ostalih postajah.

Kakor povsod, so bili prav tako veličastni sprejemi in pozdravi na drugih postajah od Zagorja proti Ljubljani. Litija je najslavesneje sprejela vrhovnega šefa državne uprave. Na kolodvoru je bilo zbrano v veliki množici litijsko prebivalstvo bližnjih občin. Srežki načelnik gosp. Podboj je kratko pozdravil g. predsednika vlade ter nato predstavil posamezne odličnjake in funkcionarje občinske uprave odnosno raznih društev, tako banovinskega svetnika g. Lebingerja, ki mu je želel iskreno dobrodošlico in ga prosil, da bi se po možnosti zavzel za vse one želje, ki mu jih bo deputacija litijske občine predložila pri

oficijelnem sprejemu. Tudi tukaj se je g. predsednik zanimal za razvoj in napredek Sokola in šolstva. Zanimal se je tudi za pevski društvi »Lipa« iz Litije in »Zvon« iz Smartnega. Prav tako navdušeno in priščno je bil pozdravljen g. ministrski pred-

sednik v Zalogu in na mali postajici v Devici Mariji v Polju, kjer ga je pozdravil tudi tamošnji stari župnik, prava gorenjska korenina iz poljskih hribov, krajev dr. Ivana Tavčarja.

Bela Ljubljana navdušeno pozdravlja predsednika vlade

Veličasten sprejem in sprevod po mestu — Ovacije prebivalstva

Ze na vseh postajah od Brežice dalje se je mogel g. predsednik kraljevske vlade general Peter Živković na lastne oči prepričati, kako zna dosedanje delo vlade ceniti narod v Dravski banovini. Spontana navdušenost res ni bila prihljena, marveč je bilo povsod pravo in iskreno pozdravljanje izvrševalca velikih idej Nj. Vel. kralja.

In ta navdušenost, združena z največjimi manifestacijami in ovacijami, je dosegla v Ljubljani, v kulturnem središču Slovencev, vrhunec.

Na peronu glavnega kolodvora so se že dolgo pred prihodom vlake zbirali odlični zastopniki civilnih in vojaških oblasti, korporacij in raznih društev. Navzoči so bili med drugimi vsi načelniki oddelkov in odsekov banske uprave Dravske banovine z ban. svet. dr. Staretom na čelu, vršilec dolžnosti komandanta divizije brigadni general Veselinović s svojim adjutantom, dalje šef štaba dravske divizije polkovnik Milčević, poveljnik žandarmerijskega polka polkovnik Paroko, župan stolnega mesta Ljubljane dr. Dinko Puca s podžupanom prof. Evgenom Jarcom in mnogimi občinskimi svetovalci. Tako so bili prisotni obč. svet. dr. Miroslav Lukan, obč. svet. dr. O. Fetič, obč. svet. Ivan Dachs, obč. svet. Ivan Tavčar, obč. svet. Anton Likozar in drugi.

Navzoči so bili nadalje ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, mariborski pomožni škof dr. Tomažič in kanonik Nadrah kot zastopniki slovenskega duhovništva, nadalje predsednik višjega dež. sodišča dr. A. Rogina, višji državni tožilec dr. Mirko Grasseli, zastopnik deželnega sodišča s. o. s. Fr. Mladič, državni tožilec dr. Ogoreutz, predsednik okrajnega sodišča dr. Krajnc. Sprejema so se tudi udeležili člani vrhovnega zakonodajnega sveta Ivan Hribar, dr. Albert Kramer in dr. Drago Marušič. Sprejema so se tudi udeležili bivši ministri: dr. Kulovec, Ivan Pucelj in dr. I. Sušnik ter dr. Niko Zupanič, bivši preds. obl. odbora dr. Marko Natlačen, fin. direktor dr. Pevalej, poštni direktor dr. Gregorič, direktor ljubljanske žel. direkcije dr. Borko, rektor ljubljanske univerze dr. Alfred Šerko, podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije E. Gangl, starosta JGZ g. Josip Turk, zastopnik zveze kulturnih društev ZKD direktor Jug, predsednik Aerokluba g. Drago Hribar, predsednik Glasbene Matice dr. Vladimir Ravnihar, predsednik pevske župe in ravnatelj konservatorija Matej Hubad, zastopnik narodno strokovne zveze g. Juvan, zastopnik Udruženja jugoslovanskih železničarjev g. Ivan Deržič, zastopniki zveze slovenskih vojakov Ivan Matičič, Rozina in Kozina, zastopnik kmečke županske zveze Janez Brodar, za Prosvetno zvezo tajnik g. Zor in dr. Mohorič in za Katoliško akademsko starešinstvo Narte Velikonja.

Pri sprejemu so bili nadalje navzoči predsednik zbornice TOI Ivan Jelatin ml. z generalnim tajnikom dr. Franom Windischerjem in g. Ivanom Mohoričem, glavni ravnatelj Kranjske hranilnice dr. Mirko Božič, uprava tiskarne »Merkur« s predsednikom Antonom Šarabonom in dr. Hacinom na čelu, Pokojninski zavod za privatne nameštence z dr. Vrhovcem in dr. Sagadinom, OUZD z dr. Krekom in dr. Bohincem, uprava Narodnega gledališča s pesnikom Otonom Zupančičem in dr. Golio, dalje predsednik CMD notar Aleksander Hudovernik in predsednik šentpeterske podružnice CMD Viktor Rohman, za Udr. jugoslov. novinarjev urednik Stanko Virant.

Pri sprejemu pa so bili prisotni tudi mnogi zastopniki okoličanskih občin, tako z Gorenjske, Notranjske in Dolenjske, med drugimi je bil navzoč banovinski svetnik dr. Senčar iz Ptuja. Med navzočimi je vladalo svečano razpoloženje ter so vsi nestrpnost pričakovali vlake. Iskreno so bili pozdravljeni že pred prihodom vlake ministri, ki so že v soboto prišli v Ljubljano, tako

minister pravosodja dr. Milan Srškič, minister za gozde in rudnike inž. Dušan Serneć;

minister brez portfelja dr. Ivan Šveglj. Sprejemu pa je prisostvoval tudi francoski vojaški ataše Carolay.

Zagrebski potniški vlak je imel 26 minut zakasnitve. Točno ob 10.38 dopoldne je bil dan na vohodu postaje signal, da prihaja vlak. Temu je bil priključen salonski voz, v katerem sta se vozila

predsednik kraljevske vlade general Živković in finačni minister dr. Šverljuga s svojim spremstvom.

Železničarska godba »Sloga« je intonirala primeren pozdravni komad. Dolg vlak, ki je bil v vseh vozovih nabito poln potujočega občinstva, sta vozili dve težki lokomotivi, katerih prva je bila lepo okrašena z zelenjem in državnimi zastavami.

Sprejem po stari slovanski navadi

Ko se je vlak na glavnem kolodvoru ustavil, so zaorili urnebesni klici: »Živel ministrski predsednik! Živel general Živković! Gospod ministrski predsednik je radostno vžičen stopil iz voza. Pozdravil ga je najprej župan dr. Dinko Puc, nato vršilec dolžnosti komandanta dravske divizije general Veselinović in naposled pomožni škof dr. Tomažič, ki je med drugim kratko dejal,

da pozdravlja šefa vrhovne kraljevske vlade v imenu mariborskega škofa ter mu želi dobrodošlico med našim ljudstvom. Predstavljeni so bili nato g. ministru mnogi v bližini se nahajajoči odlični zastopniki, tako bivši minister dr. Kulovec, bivši minister dr. Gosar, Ivan Pucelj, dvorna dama Franja Tavčarjeva in druge narodne dame.

Po stari slovanski šegi je nudila gojenka mestnega liceja Ladica Furlan v spremstvu 4 tovarišice ministrskemu predsedniku domač kruh in sol. Narodne noše so nato ministrskega predsednika obkrožile ter mu iskreno nazdravljale.

Po pozdravu na peronu je g. ministrski predsednik general Peter Živković odšel med špalirjem železničarjev skozi glavni vhod na Masarykovo cesto. Ko se je prikazal pred glavnim kolodvorom, je s svojim ljubkim in dobronamernim nastopom takoj pridobil simpatije vsega navzočega prebivalstva. Zaorili so viharji in gromki pozdravni klici: »Živel naš predsednik! Živela Jugoslavija!«

Takoj pri vohodu so ga pozdravili zastopniki udruženja jugoslovanskih nacionalnih železničarjev, katerim je general Živković prijazno dejal:

»Vi ste torej naši narodni železničarji! Pozdravljam vas ga nato tudi zastopniki Streljačke družine, od katerih je bil na peronu navzoč tudi g. Bogo Gorazd. Med sviranjem godb je g. ministrski predsednik odšel peš po Masarykovi cesti in dalje po Miklošičevi cesti, kar je med navzočim občinstvom vzbudilo nenavadno občudovanje in presenečenje, ker so vsi pričakovali, da se bo odpeljal dalje proti »Unionu« z avtomobilom. Krepih korakov je obšel strumne vrste Sokolov in gasilcev ter se ustavil pri mali gasilski četli — pri dečkih gasilcih, članih barjanskega prostovoljnega gasilskega društva. Vzradoščen je g. ministrski predsednik pozdravil to nadebudo mladino ter pobožal najmanjšega gasilca Vrbinčevega fantka.

Naša mladina obsiplje generala Živkovića s cvetjem.

Ogromen je bil špalir, ki so ga tisoč glave množice s šolsko mladino tvorile od glavnega kolodvora do hotela »Union«. Veličasten sprevod je otvoril Sokol s svojo godbo. Takoj za Sokoli je korakal med špalirjem šolske mladine, ki je sipala ogromno množino cvetja, ministrski predsednik general Živković v spremstvu vršilec dolžnosti bana Dravske banovine dr. Pirkmajerja in ljubljanskega župana dr. Dinka Puca. Za njim so korakali finačni minister dr. Šverljuga, minister za gozde in rudnike inž. Dušan Serneć, minister dr. Ivan Šveglj, bivši minister dr. Gosar in drugi.

Spremistvu ministrov so sledila razna društva z zastavami, a sprevod so zaključili gasilci, okoli 500 po številu, pod poveljstvom načelnika Milka Hojana.

Med sprevodom, ki se je vedno bolj razvijal v najsijajnejšo manifestacijo našega ujedinjenja, so gromeli z grada topovski strelji. Z ljubljanskega Grada je vihrala tudi mogočna državna trobojnica, a Grad je bil snoči veličastno razsvetljen. Počasi se je sprevod pomikal proti hotelu »Unionu«, kamor so se strnile ogromne množice naroda. Bil je to prav veličasten pogled na nedogledno maso občinstva.

Manifestacije pred »Unionom«

Med viharjem vzklikanjem je g. ministrski predsednik general Peter Živković z vsemi ministri in ostalim spremstvom krenil v hotel »Union« ter odšel v svoj apartament. Med sviranjem sokolske godbe in dveh drugih godb »Sloga« in delavske godbe »Zarje« je neprestano množica vzklikala kralju, vladi in naši očetinavi.

Ministrski predsednik je bil tako ljubezniv, da je sprejel ljubljanske novinarje-reporterje ter se mu je vsak predstavil.

Zanimal se je za vsakogar ter ga vprašal, koliko let že deluje kot novinar. Naposled je dobrohotno pripomnil:

»Nimate sicer velikih senzacij. Toda treba je delati bolj v okrepitev države.«

G. ministrski predsednik se je nato pojavil na balkonu ter mu je množica zopet prirejala frenetične ovacije. Ko se je nekoliko vihar polegel, se je g. ministrski predsednik kratko zahvalil množici z besedami:

»Dragi bratje Slovenci! Pozdravljam vas živel!«

In med množico so znova vzklopili vzkliki navdušenja in odobravanja. Združeni pevski zbor pod vodstvom g. Zorka Prelovca pa je zapel še popreje prelepo »Slovenec, Srb, Hrvat«.

Sprejem na banski upravi

Po končanih ovacijah pred »Unionom« se je g. ministrski predsednik odpeljal v avtomobilu s svojim spremstvom na bansko upravo. Vršilec dolžnosti bana dr. Otmar Pirkmajer je g. ministrskemu predsedniku predstavil vse načelnike oddelkov in šefe odsekov. Ministrski predsednik je imel nanje kratek nagovor.

Ljubljana pripravljena na žrtve za ujedinjeno domovino

Svečana seja občinske uprave na univerzi
Pred stranskim vohodom univerzitetnega poslopja v Vegovi ulici se je zbrala okoli 11. ogromna množica naroda, da zopet pozdravi milega g. ministrskega predsednika. Tik pred vohodom se je zbralo narodno žensktvo v narodnih nošah, zastopnice raznih ženskih organizacij in društev. Stopnišče v slavnostno dvorano je bilo svečano.

Govor župana dr. Puca

Gospod predsednik!

V posebno srečo si štejemo, da ste nas blagovolili posetiti kot najvišji šef vse uprave v državi. Vaš poset nam je tem ljubši, ker moremo v Vaši osebi pozdraviti ne samo predsednika vlade, marveč moža, ki kot zaupnik Njegovoga Veličanstva kralja vodi danes državo po novih potih.

Žalostna doba

Žalostna je bila doba pred historičnim 6. januarjem. Vsi, ki smo ljubili državo, smo zaprepaščeni gledali destruktivne sile, partizanstvo, borbo med brati, propast demokracije. Zavedajoči se na eni strani bogastva naše zemlje, smo na drugi strani skoro prišli do prepričanja, da nismo v stanu dvigniti ga in porabiti v prid naroda. Čut skupnosti je padel, namesto da bi naraščal.

Važnost 6. januarja

Šesti januar nam je vrnil vero v bodočnost našega naroda in zaupanje v državo. Hvala za ta čin Nj. Vel. kralju in Vam, gospod predsednik! S ponosom se nazivljemo Jugoslovani, zavedajoči se, da nismo s tem ničesar izgubili, pač pa ogromno pridobili kot člani enega naroda, ki stremi na vsej obširni površini od Triglava do Vardara proti enemu cilju! (Živahno ploskanje. Klici: »Živel kralj!«).

Narod v stoletni sužnosti

Et meminisse iuvat! Da znamo prav ceniti današnje stanje, treba se spomniti onih dolgih stoletij, katere je preživel naš narod v sužnosti. Na lastni zemlji je roboval tujcu, ki si je vsa najodličnejša mesta, najboljšo zemljo, najboljši kruh pridržal za sebe. Naše ljudstvo je tlačanilo grajščakom in tujemu kapitalu. Njegovoga jezika niso hoteli poznati ne na sodnji, ne v uradih, da, niti v šolah.

A če je kdaj ubogemu trpinu vzplamtel kri, mu je znal tuji gospodar z brezobzirno morijo takoj zatreti vsako željo po svobodi. Tako je naša zgodovina od Matije Gubca, pa do Adamiča in Lundra ter žrtve svetovne vojne samo zgodovina trpljenja in gorja, solz in krvi!

Naš narod svoboden

Danes smo svobodni v pravem pomenu besede. Nikdar ni imel slovenski jezik tolikih pravic, kakor jih ima danes, ko je tudi kot službeni jezik v rabi pri vseh

Govor predsednika vlade na svečani občinski seji

Gospod predsednik, gospodje svetovalci! Zahvalim se Vam za lepe pozdravne besede in prisrčni sprejem!

Srečen sem, da se mi je ponudila prilika, da prisostvojem kot predsednik vlade naše ujedinjene domovine svečani občinski seji tega zgodovinskega mesta, naše drage bele Ljubljane, ki je bila zmerom za te kraje svetilnik budne narodne zavesti in prave

no okrašeno, kar je zasluga mestnih vrtnarjev, ki so tudi drugod poskrbeli za najlepšo okrasitev. Na vohodu so g. ministrskega predsednika in ostale ministre pričakovali župan dr. Dinko Puc, podžupan prof. Evgen Jarca, obč. svet. Ivan Tavčar in obč. svet. Josip Turk. Vse galerije pa so bile popolnoma zasedene z odličnim občinstvom in zastopniki oblasti in uglednih korporacij. Prisostvovali so tudi zastopnice narodnega žensktva, tako dvorna dama Franja Tavčarjeva, ga. ministra inž. Serneć, ga. dr. Pirkmajerja in druge.

Pred vohodom v dvorano je pozdravil g. ministrskega predsednika kot domačin rektor univerze dr. Alfred Šerko z univ. prof. dr. Rihardom Zupančičem. Ko je ministrski predsednik vstopil v dvorano, so se zopet ponovile viharne ovacije kraljevske vladi.

Zbrani so bili polnoštevilno vsi člani občinske uprave. Prve sedeže so zavzeli v tem-le redu: vršilec dolžnosti bana dr. Pirkmajer, minister inž. Dušan Serneć, ministrski predsednik general Peter Živković, pravosodni minister dr. Milan Srškič, finačni minister dr. Šverljuga, minister dr. Ivan Šveglj, banski svetnik dr. Stare, in domačin rektor dr. Šerko.

Med slavnostno tišino je nato ob 11.45 otvoril svečano sejo župan dr. Dinko Puc, ki je pozdravil najtopleje prisotne člane visoke kraljevske vlade, konstatiral sklepčnost seje in imenoval za zapisničarja podžupana prof. Evgena Jarca in obč. svet. Josipa Turka. G. župan je nato imel krasen in jedrnat izklesan govor, ki je izzval med občinskimi svetovalci mnogokrat viharne odobravanja.

oblastih in ko se goji po tolikih šolah. Nobenih ovir ni, da bi se ne razmahnila naša kultura, ako niso v nas samih.

To svobodo ste nam dali Vi bratje Srbi, junakstvo in žrtve vaše vojske. Ne moremo v tem svečanem trenutku pozabiti na vso za nas prelito kri in v globoki zahvalnosti se klanjamo spominu padlih junakov, predvsem pa spominu blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja! Slava jim! (Zbornica se je dvignila s sedežev in vzklikala blagopokojnemu kralju Petru Osvoboditelju: »Slava mu!«).

Nov pokret v državi

Če pa smo v svobodi vsled bratomornih bojov postajali malodušni, nam je Vaša vlada vrnila vero v nas same.

Nov pokret vidimo po celi državi. Dela se intenzivno in dela se mnogo. Brez tuje pomoči z lastnimi silami se grade železnice, pristanišča, stavbe, ceste, bolnice, šole. Tudi naše mesto se ima vladi zahvaliti za marsikaj. Ko Vam tudi za to izrekamo svojo udano zahvalo, Vas prosimo nadaljnje naklonjenosti, a obenem tudi, da vzamete na znanje,

da se globoko zavedamo svojih dolžnosti napram kralju, narodu in državi.

Zavedamo se jih tembolj, ker živimo na eksponiranem ozemlju, na katerem smo bili od nekdaj predstraža. Toda v preteklih časih bili smo predstraža tujerodcem; danes smo

predstraža svojemu kralju, svojemu narodu,

danes stražimo svojo domovino sebi in svoji deci!

Zato smo nov rod, z novo krvjo in novim čustvovanjem. Ako iščete ljubezni, evo je; ako potrebujete zvestih in udanih sre, tu jih imate; ako bo treba žrtve, dali jih bomo; in če bo treba, da damo domovini na oltar svoje življenje, ne bomo se pomišljali!

Naj živi Jugoslavija!

Naj živi Njegovo Vel. kralj Aleksander!

Naj živi gospod predsednik vlade general Živković!

(Nastale so viharne in prisrčne ovacije kralju, predsedniku kraljevske vlade in naši državi.)

Po govoru župana dr. Puca se je med viharjem aplavzom dvignil g. ministrski predsednik general Peter Živković, stopil je na govorniško tribuno ter z donečim in simpatičnim glasom pozdravil belo Ljubljano in imel krasen in globoko zamišljen govor.

jugoslovanske misli, in ki je igrala pomembno vlogo tako pri delu našega osvobodjenja in ujedinjenjakakor danes pri delu izgradnje in konsolidacije naše države in pri ohranjanju vseh pridobitev, ki jih je celoten naš narod odkupil s tolikim trpljenjem in žrtvami. Obenem mi je prijetna dolžnost, da se preko vas zahvalim tudi vsemu tujakšnjemu meščanu

Ljubezni do Nj. Vel. kralja in zvestobe misli narodnega in državnega edinstva. (Burno odobravanje in ploskanje).

V tem radostnem razpoloženju in navdušenju meščanov mesta Ljubljane vidim najboljšo potrdilo tega, kako je slovenski del našega naroda razumel važnost in pomen zgodovinskega dogodka dne 6. januarja in 3. oktobra 1929, kako je vzljubil vse ideje tega novega časa in kako je sklenil zvesto sodelovati in pomagati kraljevski vladi pri izvrševanju velikih nalog, ki so ji poverjene.

Nova doba, ki je pretrgala s starimi metodami dela in borbe in napravila konec onim žalostnim plemenskim in verskim nesporazumom in brezplodnim strankarskim prepričanjem, — ta nova doba nam nalaga tudi nove dolžnosti:

Da se definitivno otresemo vseh slabih navad in zablod iz prošlosti in da s polnim medsebojnim zaupanjem in v bratski ljubezni posvetimo vse svoje sile pozitivnemu delu v službi velike narodne in državne jugoslovanske misli. (Burno odobravanje, ploskanje in vzkliki: Tako je!)

V tem delu bomo našli vsi mi tako Slovenci kakor Hrvati in Srbi uresničenje svojih velikih idealov, da kot svobodni in popolnoma enakopravni državljani, spoštujejo vse plemenite lastnosti in tradicije, izoblikujemo jugoslovansko bodočnost naše velike narodne zajednice, veličino in sijaj naše mile domovine Jugoslavije. (Burno odobravanje in ploskanje).

Tako, kakor ste, gospoda leta 1908 o priliki krvavih dogodkov pri proslavi Sv. Cirila in Metoda disciplinirali svoja srca in svoje duše in se otresli strank ter se strnili v skupni borbi za obrambo svoje narodne svobode, časti in imena, sem prepričan da se boste tudi danes ne glede na prejšnjo razdvojenost strnili k skupnemu delu, k složnemu in solidarnemu delu, da ohranimo in izgradimo vse velike pridobitve naše skupne vekovne borbe — da popolnoma uredimo in uvrstimo svojo veliko skupno domovino kraljevino Jugoslavijo. (Odobravanje in ploskanje).

S temi mislimi se vam, gospoda, še enkrat zahvalim za vse in kličem: Naj žive naša bela Ljubljana in vsi bratje Slovenci! (Burno odobravanje, ploskanje in dolgotrajno vzklikanje: Živel predsednik vlade!)

G. župan je nato odredil kratek odmor, da se sestavi zapisnik o svečani seji. Zapisnik je sestavil mag. tajnik dr. Riko Fux.

Med odmorom je g. ministrski predsednik general Peter Živković imel informativne razgovore s posameznimi člani občinske uprave. G. župan je predstavil vsakega občinskega svetovaleca predsedniku kraljevske vlade, ki se je zanimal za mnoge aktualne zadeve ljubljanske občine. Tako so nekateri občinski svetovalci prosili g. ministrskega predsednika, da bi zastavil svojo avtoriteto za rešitev gotovih vprašanj. Zastopniki mesarske zadruge so ga opozarjali na dobavo mesa vojaštvu. Obč. svet. J. Rebek je kratko označil želje obrtnikov glede obrtnega zakona, občinski svet. Dachs je kratko pojasnil položaj gostilničarske zadruge. G. ministrski predsednik se je zanimal za gradnjo Gostilničarskega doma. Obč. svet. Mihelič je prosil, da bi se upoštevale želje elektrotehnikov pri obrtnem zakonu. Obč. svet. dr. Fetič je kratko pojasnil gradnjo in razširjenje cestne električne železnice. Občinski svet. inž. Dietrich je razložil pomen elektrifikacije, obč. svet. Drago Hribar je g. ministrskemu predsedniku pojasnil položaj ljubljanskega aerokluba ter mu navedel kratko vso akcijo kluba. Obč. svet. dr. Bohinc mu je pojasnil socialno zavarovanje našega delavstva in stanje pri OUZD. Obč. svet. P. Šterk pa je kratko omenil razvoj hotelske industrije.

Ko je bil zapisnik sestavljen, je župan znova otvoril sejo, nakar je tajnik dr. Fux prečital zapisnik. Zapisnik je bil podpisan, nakar je župan zaključil svečano sejo. Še enkrat se je g. župan naitonleje zahvalil g. ministrskemu predsedniku ter svečano obljubil, da bo mesto Ljubljana ostala zvesta kralju, vladi in domovini in da bodo vsi podpirali težnje vlade.

Poset pri ljubljanskem škofu

Po končani seji se je g. ministrski predsednik general Peter Živković odpeljal na poset k ljubljanskemu škofu dr. Gregorju Rožmanu. Nato se je ob 13. v hotelu »Union« vršil intimen obed.

Vtis prihoda ministrskega predsednika med ljudstvom.

S svojim prikupnim nastopom je g. ministrski predsednik general Peter Živković mahoma osvojil srca Ljubljancev. Prvotno so bili Ljubljanci skeptični in pesimistični, ker so se bali, da bo vreme pokvarilo vso manifestacijo. Res je do poznih dopoldanskih ur ležala nad mestom gosta megla, nakar pa je nastopilo krasno jesensko vreme. Ves dan so po manifestaciji Ljubljanci živahno komentirali

Odposlanci Nj. Vel. kralja med narodom

Gorenjska je navdušeno in pristrčno pozdravila in sprejela predsednika in ministre kraljeve vlade

Ljubljana, 9. novembra.

Kmalu po 14. uri je ministrski predsednik general Peter Živković sedel v avto pred »Unionom« zajedno z vršilec dolžnosti bana dr. Pirkmajerjem ter se je odpeljal na Gorenjsko z ministri dr. Sernece, dr. Švrljugo, dr. Srškičem in dr. Šveglom. Ministra inž. Serneca je spremljal tajnik g. Vladko Suša, v spremstvu so bili še na vsej poti ljubljanski župan dr. Dinko Puc, sreski načelnik dr. Rudolf Andrejka in advokat dr. Natlačen ter novinarji.

Prisrčen sprejem v Zgornji Šiški

V Zgornji Šiški so se avtomobili s kraljevi odposlanci ustavili med gostim špalirjem šolske mladine, Sokolov in gasilcev, ki so vzklikali predsedniku in ministrom, Nj. Vel. kralju in domovini Jugoslaviji. Predsednika Petra Živkovića je pozdravil župan Ivan Zakotnik, nato pa načelnik Sokola Zgornja Šiška železniški uradnik Ivan Pohare, za gasilce pa Ivan Arhar. Z veliko pozornostjo je g. predsednik poslušal jednat pozdrav načelnika Sokolov ter ga nato vprašal, kako društvo deluje, koliko ima članov itd. V razgovoru z g. županom se je zanimal za občinske zadeve glede davkov in drugo. V razgovoru s šolskim upraviteljem g. Plesničarjem se je g. predsednik zanimal, koliko ima šola učiteljev in učencev. Ko je šel med špalirjem šolske dece, ga je ta otrošje prisrčno pozdravljalo z vzkliki in zastavicami. Zanimalo ga je tudi, kdaj je bilo ustanovljeno gasilsko društvo v Šiški ter koliko članov ima. Grede mimo skupine fantov jih je nagovoril in pogumno so mu na vprašanja odgovarjali, kaj so po poklicu in koliko zaslužijo. »Zbogom!« je zaklical vsem, stopajoč v avto med viharimi pozdravi šiškarjev.

Predsednik čestita najboljšemu telovadcu Sokolu

Avtomobili so zabrnili in kmalu smo bili v Št. Vidu. Župan Bobnar Valentin je pozdravil g. predsednika in ministre ter mu predstavil odbornike. G. predsednik je vsem segel v roko in vprašal o tem in onem glede občine. Pozdravila sta ga nato dekan g. Zabret in bivši minister g. Gostinčar. Za mladino meščanske šole je predsednika pozdravil g. Rupnik. Prisrčen in ganljiv je bil pozdrav učenke 4. razreda osnovne šole Marice Luštrek. Otroku je predsednik Živković podaril cekin, za kar se je dekletce lepo zahvalilo. Marica je tiščala cekin v rokah, saj ji bo tudi lep spomin na zgodovinske dogodke v Jugoslaviji l. 1930. V razgovoru s šolskim upraviteljem g. Ivanom Šmajkovom se je g. predsednik tudi zanimal o stanju v šoli.

Dobrovolje g. Gole je stopil pred g. generala z zavestjo, da je doprinesel svoj del za osvobodjenje. Nad vse prijazno in z največjim zanimanjem ga je g. predsednik vprašal, kje se je boril in od kje je doma itd. Segel mu je prijateljsko v roko kot staremu borcu za svobodo. Načelnik Sokola Kavec Ivan je predsedniku predstavil na njegovo izrečno prošnjo najboljšega telovadca Sokola podnačelnika g. Pušave, ki je korajžno stopil pred predsednika. G. predsednik mu je čestital! Razgovarjal se je še z načelnikom gasilcev g. Arharjem ter posamezne gasilce vprašal, kaj so po poklicu itd. V Št. Vidu so zastopnike vlade pozdravili tudi župan Ivan Medved za bližnjo občino Šmartno, katehet Kogej Franc ter šol. upravitelj g. Macarol. Nato so bili predsedniku in ministrom predstavljeni profesorji, ekonom in upravitelj zavoda Sv. Stanislava. G. predsednik se je zanimal, kako dolgo in kaj poučujejo in po kakšni metodi.

Pustite ga!

Preden je g. predsednik sedel zopet v avto, se mu je približal bedno oblečen možakar in ga prosil pomoči. Nekateri so pristopili in ga hoteli potisniti v stran, češ, kako se predreže. Predsednik vlade general Živković jih je zavrnil, rekoč: »Pustite ga, naj pove, kaj bi rad.« »Revež sem,« je dejal človek. G. predsedniku se je možakar očitno zasmilil in stisnil mu je v roko dva stotaka. Revež ni vedel, kako bi se mu zahvalil. Toda avtomobili so med tem že odpeljali dalje, obsuti z rožami in ob gromovitih vzklikih mladine.

V novi šoli naj bo tudi telovadnica za Sokole

V Medvodah je visoke goste pozdravil najprvo župan g. Šušteršič Jože. Obenem mu je izročil pisano prošnjo za podporo za šolo, katero grade. G. predsednik je z zanimanjem poslušal želje in potrebe tamošnjega prebivalstva. Razgovarjal se je še z najstarejšim občinskim odbornikom Andrejem Cvajnarjem, z načelnikom gasilcev Jarcem Jakobom in s šolskim upraviteljem g. Križnikom. Z največjim zanimanjem je pa zopet poslušal pozdrav tajnika in prosvetarja Sokola g. Valentina Vrtačnika, ki je z

razvoj manifestacij. Stari Ljubljanci, ki so že doživeli marsikatero svečanost, so odkrito in z veseljem poudarjali in govorili:

»Ni prišel gledat samo Ljubljane. Prišel je k nam, da nas spozna. Najbolj se nam dopade, da je g. ministrski predsednik šel peš s kolodvora do »Uniona«.

Tako je govoril star mož, ki je doživel že marsikaj in je tudi videl mnogotere oficijelne prireditve pod starim težkim režimom.

ognjevitimi in sokolskimi besedami izrekel dobrodoščilo. Načelnika Sokola Medvode g. Vinča Podviza je predsednik vprašal o stanju v sokolskih vrstah ter tudi kje telovadijo. Ko je zvedel, da nimajo še telovadnice, je g. predsednik izrazil željo, naj ima nova šola tudi telovadnico za Sokole, pa bo dobila podporo.

Pošljite prošnjo naravnost meni!

In zopet se prigneto do g. predsednika siromak, skoro popolen invalid, ki je doslej zama vlagal prošnje za podporo. Predsedniku vlade je potožil o svojem bednem stanju.

— Pošljite prošnjo naravnost meni! mu je rekel general Peter Živković.

Narodno zavedni Kranj naj bo vzgled!

Naravnost svečan je bil sledeči sprejem v Kranju.

Že ob pol dveh popoldne so se začele zbirati na trgu množice ljudi. Zastopana so bila vsa društva. Sokolstvo je napravilo dolg špalir. Ko je bilo javljeno okoli trilet na tri, da so se gg. ministri odpeljali že iz Medvod, se je nestrpnost še povečala. Pričakovanje je doseglo višek, ko je veliki zvon mestne cerkve naznanil, da se bliža avtomobil z gosti.

Ko so prispeli visoki gostje v mesto in izstopili, je zaigrala godba, jih je sreski načelnik svetnik g. Josip Znidaršič pozdravil. Belo oblečena deklica, hčerka g. Špenka, je podala g. predsedniku vlade lep šopek, pravi gorenjski šopek, saj je bil narejen iz rdečih nageljev, rožmarina in roženkavta. Pozdravila je g. ministrskega predsednika s sledečimi besedami: »Visoki gospod! Kakor žare te rdeče cvetke, tako žare naša otroška srca v ljubezni do naše lepe domovine, Zivela Jugoslavija!«

Pred mestno hišo ga je pozdravil župan gospod Ciril Pire. Dejal je med drugim: »Dokler boste vodili državo Vi, g. predsednik vlade, se nam ni ničesar bati (Zivahno odobravanje), ni nam treba obupavati. Naj vodi mila usoda Jugoslavijo! Živel predsednik vlade g. Živković!« Množica je navdušeno vzklikala.

Kranj naj bo vzgled vsem, je odgovoril gospod predsednik.

G. ministrskemu predsedniku so bili predstavljeni zastopniki mestnega občinskega sveta gg.: lekarnar Šavnik, advokat Šiler, posestnik Kumer in direktor Sirc, advokat Sabothy, dalje predstavniki uradov, g. sodni svetnik Gregor in srezki prosvetni referent g. Vilko Rus, dalje načelstvo kranjske sokolske župe in domačega sokolskega društva dr. Semron, Ažman, Sajovic in Dolenc iz Škofje Loke ter načelnik kranjske gasilske župe g. Rici Mayr ter načelnik stražarskih gasilcev g. Križnar.

Posebej se je zanimal g. vladni predsednik za šolsko mladino in se razgovarjal z agilnim sokolskim delavcem učiteljem g. Stankom Završnikom.

Predstavljeni so mu bili župani okoliških občin, med njimi g. Bašar iz Stražišča, Hafner iz Stare Loke in Lončar iz Tržiča. Razgovarjal se je tudi s posamezniki, tako n. pr. je vprašal g. Rajka Križnarja, delavca, koliko ur dela na dan in koliko zasluži. Predstavljen mu je bil tudi banski svetnik g. Lavtižar iz Kranjske gore.

Po ogledu Sokolskega doma, spremljan z glasnim vzklikanjem in navdušenimi pozdravi, je odpeljal avtomobil visoke goste iz Kranja v okolico proti Visokem in Cerkljam.

Kakor naše planine je trdna zvestoba našega kmeta

Vzdolž Kamniških planin iz Kranja v Kamnik so visoki gostje ukazali voziti počasneje in so si ogledovali z začudenjem krasote planin, ki so se lesketale ob solncu. Vse hiše po poti so bile okrašene z zastavami in ljudstvo je odposlance Nj. Vel. kralja povsod navdušeno pozdravljalo. V Visokem so goste sprejeli z godbo. G. predsednika je pozdravil župan Šter iz Senčurja. Banski svetovalec g. Detela je v svojem govoru naglasil, da je zvestoba našega kmeta do kralja in domovine tako trdna, kakor naše planine. Lep pozdrav je izre-

kel tudi župnik Piber, rekoč: »Mi smo vaši in vi ste naši.« Prijazno se je g. predsednik razgovarjal se z monsignorom Škrbecem, ki je bil izgnan iz Krkove ter s 85-letnim starčkom župnikom Blažom Grčo, ki je moral zapustiti Šempas. G. predsednik in ministri so se razgovarjali še z občinskimi svetniki in gasilci z načelnikom Sušnikom.

Zdravo Sokoli!

V vasi Luže so g. predsednika in ministre pozdravili zopet viharo in navdušeno Sokoli, gasilci in šolska mladina. Učenki predšolske šole Cankarjeva in Vidiceva sta s pristrčnimi besedami izročili g. predsedniku šopek in dobili obe po zlat cekin. G. predsednik se je v razgovoru s starostom Sokola g. Kertom Antonom in načelnikom g. Zormanom živahno zanimal za razvoj društva. S Sokoli iz Predvdora s starostom Jucigom se je g. predsednik dalj časa razgovarjal, posamezno vprašal, od kje so in kaj so po poklicu, ter jim ob slovesu zaklical: »Zdravo Sokoli!«

Fant je bister in mora v gimnazijo

Zelo lep sprejem so priredili tudi v Cerkljah. Sprejeli so jih z godbo. Po pozdravu župana Andreja Murnika so zaigrali domači godci državno himno. Nad slavalokom je bil napis: »Predsednik jugoslovanske vlade, vate stavimo svoje nade!« Lada Engelmanova, učiteljica, je po starem gorenjskem običaju ponudila gospodu predsedniku kruha in soli. V imenu vseh gorenjskih fantov ga je pozdravil Joža Belkar, za katerega se je g. predsednik posebno zanimal. V Cerkljah je pričel gostom nasproti iz Kamnika tudi sreski poglavar dr. Fran Ogrin, ki jih je spremljal potem preko Kamnika do Ljubljane. Za prosvetno društvo je pozdravil dekan Dolinar Fran in Grčar Feliks. Nad vse simpatično je pozdravil predsednika učenec 4. razreda Stanko Bolka, ki je dobil cekin in se je pogumno pogovarjal z g. predsednikom. Ta se je zanimal za njegovega očeta in pripomnil: »Fant je bister, mora nadaljevati študij na gimnaziji.« Po razgovoru z upraviteljem Lapajnetom in učiteljem Pavlovcem so gostje odšli in se ustavili v Lahovičah, kjer so bili sprejeti z izrednim navdušenjem. Pozdravila jih je učiteljica Herta Tutta in Ana Gabršček, ter župan Belehar. Ravno tako lepo so jih sprejeli v Komendi, kjer jih je pozdravil učitelj Dežman. Šolski upravitelj Zvan ter načelnik gasilskega društva Jože Kern, ter župan Andrej Mejač županom iz Mlak Sršenom ter kaplan gospod Platišar.

Ljubezniv sprejem v Kamniku.

Solnce je že zahajalo, ko je Kamnik v praznični obleki sprejel kraljeve odposlance. Šolska mladina jih je prva pozdravila ter godba. Prisrčen je bil pozdrav med g. predsednikom in starostom Sokola dr. Karbo ter načelnikom Sokola g. Hribarjem. G. predsednik se je zanimal podrobno za razvoj Sokola v Kamniku. Na to je govoril župan g. Kratner. Generalu Petru Živkoviću se je istočasno javil upravnik smodnišnice polkovnik g. Krstić. S cvetjem so obsuli g. predsednika z balkona Društvenega doma, pred katerim se je vršil sprejem. G. župan je po svojem govoru, za katerim se je g. predsednik zahvalil, predstavil visokim gostom občinske svetnike in okoliške župane. Za šolsko mladino jih je pozdravil učenec Cene Matičič, ki se je prav korajžno odrezal.

Z zanimanjem so gostje ogledovali krasne gorenjske narodne noše, ki so jih nadele kamniške dekleta in gospe. Ravno tako je vzbujal pozornost Joško Stele v narodni noši, katerega rod prebiva na Garenjskem že 300 let. G. predsednika so pozdravili še zvezni načelnik gasilcev Anton Cerar, na kar so mu predstavili šolskega nadzornika gosp. Lukežiča, šefa davčne uprave g. Tomca, sanitetnega referenta dr. Polca. G. predsednik se je zanimal za zdravstveno stanje mesta. Predstavljeni so mu bili še sodni svetnik g. Hutter, dekan g. Rihar, veterinar g. Ravtar, inž. tovarne »Titan« g. Winkler. Nato je Kolo jugoslovanskih sester s predsednico gospo dr. Karba postreglo gostom v Društvenem domu. Po prijateljskem pomenku med okrepčanjem se je g. predsednik poslovil. Med tem se je že zmračilo. Rakete so švigale pod temnim nebom, ob trenetnem vzklikanju in ob zvokih godbe so gostje zapustili mesto.

Sprejemi v Homeu, Domžalah, Trzinu, Črnučah in na Jezici

Solski otroci in ljudstvo je vzklikalo predsedniku in ministrom, ko so se peljali skozi Home.

V Domžalah so bili sprejeti z godbo. Pozdravil jih je župan Janežič in župnik Bernik, za šolsko mladino Kozina Berta, ki je izročila predsedniku lep šopek, za Sokole pa starosta Šetina Engelbert. G. predsednik se je zanimal kakšen je Sokolski dom. »Da ga vidimo!« je rekel in si ga ogledal z zadovoljstvom in tudi domžalski Sokoli so bili veseli. Tudi bivši sta-

Kmetijska družba v Ljubljani

TURIJSKI TRG 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 880 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

VSAK KMET MORA BITI ČLAN KMETIJSKE DRUŽBE

rosta g. Petrove je g. predsedniku udano pozdravil.

V Trzinu, ki je bil lepo razsvetljen je gospoda predsednika pozdravil učitelj Mahkota.

V Črnučah pa je pozdravil goste župan Petar. Na Ječici so izrekli dobrodošlico župnik Kosič, župan Sever, nadučitelj Grmek v sokolskem kroju; za Katoliško prosvetno društvo gospod

Vsa odlična Ljubljana na banketu v Unionu

V veliki, lepo okrašeni in sijajno razsvetljeni dvorani hotela »Union« se je vršil na čast ministrskega predsednika in notranjega ministra generala Živkovića slaven banket. Začel se je točno ob 8. uri. V dvorani so bile razvrščene štiri mize, na balkonu pa je bil izpostavljen kip Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Pri vrhni mizi je sedel v sredini ministrski predsednik general Peter Živković, na njegovi desni vladika dr. Rožman in nato pravosodni minister dr. Sršić, finančni minister dr. Švrljuga, bivši minister Ivan Hribar, bivši min. dr. Kukovec, bivši min. Pucelj, bivši minister Sušnik, bivši minister dr. Kulovec, vršilec dolžnosti bana Dravske banovine dr. Pirkmajer, poveljnik Dravske divizije divizijski general Veselinović, predsednik sodišča dr. Rogina, na levi strani ministrskega predsednika pa pomožni škof dr. Tomažič, minister za gozdove in rudnike inž. Sernec, minister brez portfelja dr. Švegel, bivši minister dr. Kramar, bivši minister Gostinčar, bivši mini-

Hvastja, za gasilce pa načelnik Peršin. Gosp. predsednik se je z vsemi prijazno razgovarjal, posebno pa z načelnikom Sokola g. Nevelijem.

Okoli 18. ure so visoki gostje prispele zopet v Ljubljano. Predsednik general Živković se je pred »Unionom« poslovil od vseh gg. ministrov in spremljevalcev ter odšel v svoje sobe.

ster dr. Niko Zupanič, bivši minister dr. Vesenjak, bivši minister dr. Gosar, ljubljanski župan dr. Puc, brigadni general Popović, starosta SKJ Gangl, dr. Brejc. Banketa so se udeležili nadalje mariborski podžupan dr. Lipold, celjski župan dr. Goričar, dr. Novačan, generalni konzul Braili, prorektor univerze dr. Dolenc, predsednik zbornice za TOI Jelačin, odvetnik dr. Marušič, hotelir g. Rist, vsi zastopniki oblasti, prosvetnih društev, organizacij in korporacij ter vsi ugledni javni delavci. Zastopniki Sokolstva in gasilstva so bili v krogih.

Hotelska uprava je poskrbela za res dobro postrežbo. Koncertirala je godba Dravske divizije pod vodstvom dirigenta dr. Čerina. Igrala je same slovanske komade. Pred hotelom Unionom so pripravili bakljado in godba je zaigrala več komadov.

V dvorani je med tem ob največji tišini povzel besedo ministrski predsednik in dejal:

Velik predsednikov govor na banketu v »Unionu«

Gospoda!

Dolžnost nam nalaga, da na prvem mestu pozdravimo našega millega vladarja, Nj. Vel. kralja (vsi prisotni vstanejo in vzklíknejo: živel kralj!), ki se neumorno trudi za korist, srečo in blagostanje svojega naroda. In v znak naše neomajne zvestobe in vdanosti vzklíkamo iz globine svojih src: Naj živi Nj. Vel. kralj, naj živi Njegov vzvišeni dom! (Vsi prisotni stoje vzklíknejo: Naj živi Nj. Vel. kralj, naj živi njegov vzvišeni dom!)

Jako drago mi je, da morem, mudeč se med Vami, ugotoviti, da se vsi slovenski kralji, vlasti pa naše lepo mesto Ljubljana, našega ujedinjenja pa do danes lepo razvijajo in napredujejo, tako v kulturnem kakor gospodarskem pogledu.

Spominimo se onih dni trpljenja in zastonja, ko ste baš od tukaj iz Ljubljane, glavnega središča narodnega slovenskega odpora, kjer takrat ni bilo niti ene slovenske srednje šole, morali voditi brezuspešno in neprestano borbo za malo slovensko gimnazijo v Celju, za svoje temeljne pravice, da si ohranite materski jezik in ohranite slovenske ustanove, da ohranite jugoslovanski duh in slovensko ime. Vsporedimo s tem ta pomembni napredek, ki ga je tudi slovenski del našega naroda doživel v teh dvanajstih letih, in bomo najbolje videli in čutili, kaj pomeni življenje in razvoj naroda v lastni svobodi, neodvisni, narodni državi.

Dekonzracija oblasti

Ta polet, ki se opaža v vseh pravicah našega in državnega življenja v Dravski banovini, najbolje potrjuje, koliko je v naši organizirani državi s dekoncentracijo oblasti, ki je uvedena s razdelitvijo države na banovine — koliko je dobrih pogojev za napredek in poboljšanje naših krajev, za ustvaritev in okrepitve velikih središč kulturnega in gospodarskega razvoja v naši prostorni domovini.

Veselimo se, gospoda, da vidim zbrane vas nekdanje pripadnike rasnih političnih struj, pripravljene in odločene za skupno sodelovanje, združene v medsebojnem zanimanju in spoštovanju.

Ti vaši kraji so bili prej izpostavljeni tolikim pretresom, ki so jih izsivali razbrzdani strankarski boji, nestrpnost, prepirljivost in preganjanja. Verujem, da je tudi tukaj kakor v vsaj državi — in to mi tudi ta sestanek potrjuje — zavladal duh pomirjenja in sprave vseh nekdanjih strankarskih strasti; da je zavladalo pripravljenost, da je same v splošnem sodelovanju in združenju vseh ustvarjajočih narodnih sil v polni narodni solidarnosti zagotovljena zdrava bodočnost posameznih krajev in vsega naroda, a s tem tudi sila in večina naše mile domovine Jugoslavije.

Vi, gospoda, ste, kot zavedni narodni ljudje, vsi brez razlike čutili vse teže onih strašnih razmer pred 6. januarjem 1929, ki so navzlic najboljšim nameram odgovornih politikov resno ogražali tudi misel našega narodnega edinstva in silo naše državne celote.

Konec strankarskih strasti

Nebrzdano strankarske strasti so začele vnašati v naš edini in nedeljivi narod elemente razjedjenosti, nesaupanja in plemenske nesloge.

Neizbiranje sredstev v medsebojni strankarski borbi je povzročilo v našem narodu, ki se je vedno odlikoval s širokogrudnostjo in polno verske strpnostjo, verske prepire, izživljanja in nestrpnost.

Tesni strankarski egoizem je silil ljudi, ki so sicer imeli široke poglede v pojmovanju naše narodne misli, da se začnejo zbirati strankarsko po pokrajinah, in to v nesodobnih zgodovinskih pokrajinskih mejah, ki so ali plod zgodovinske slučajnosti ali pa delo tuje, ki nas je hotel imeti razdvojen in sprte. Regionalni interesi so se začeli predpostavljati splošnim narodnim in državnim interesom.

V tem trenutku nezdravega prepiranja, ki je moglo imeti nedogledne posledice za usodo našega naroda, ki je videl to zlo, toda mu ni mogel najti zdravila — je Nj. Vel. kralj, ki mu je narodno jedinstvo, moč in celota države največji zakon, napravil konec temu pogrešnemu delu in navadam slabe prošlosti ter dal novo podlago in zdrave smernice za delo. V izbiri med praznimi teorijami, ki so pri nas krivo razumljene in izvajane, in med reševanjem države in narodnega jedinstva je on imel pred očmi samo srečo in napredek svojega naroda.

Slovinci med prvimi za jedinstveno državo

Meni je zadovoljstvo, gospoda, da priznam, da so ti vaši kraji takoj iz prvega početka te nove dobe našega narodnega in državnega življenja pravilno razumeli tako pobudo kakor namere velikega zgodovinskega akta dne 6. januarja 1929. in s svojim sodelovanjem pomagali kraljevski vladni pri izvrševanju te velike odgovornosti polne dolžnosti in izvajanju teh težkih nalog.

Čeprav nas čaka še mnogo dela in truda, da do konca izvedemo zamisel, ki je tako jasno izražena v manifestu dne 6. januarja 1929., mora vsak, ki objektivno gleda, priznati, da so rezultati dosedanjega dela pomembni.

Politične razmere v naši državi so se znatno izboljšale. Plemenske borbe in prepirljivosti so izginile. Duh narodnega jedinstva, bratske ljubezni, sloge in medsebojnega zaupanja je zavladal v vseh rodoljubnih vrstah prebivalstva.

Vere, vse brez razlike, v naši državi, ki se igrata pomembno vlogo v zgodovini našega narodnega osvobodjenja, ki so razvijale duh narodnega odpora nasproti tujcu, gojile našo narodno zavest in ohranjale našo narodno individualnost — te vere so bile potegnjene v vrtnice strankarsko-političnih prepirljivosti in trenja. To je brez dvoma škodilo njihovi vzvišeni duhovni nalogi.

Kraljevska vlada, spoštuječ nad vse zahteve polne verske enakopravnosti in braneč potrebo po polni znesnosti in strpljivosti med pripadniki posameznih ver, stremi mnogo dela v tem pravcu je že dovršila — za tem, da sajameči vsem veram popolno samostojnost v njihovem razvoju in življenju v vseh verskih poslih, zagotavlja — vsim materijalno in moralno pomoč, da svojo duhovno misije svobodno in neodvisno izvršujejo v blagor in korist svojih vernih in v interesu države.

Delo vlade

Znani so vam ukrepi, ki jih je kraljevska vlada storila, da popravi našo administracijo in da povzdigne ugled in avtoriteto oblasti, ki je bila pod vplivom prejšnjih razmer tako zelo izpodkopana. V tej smeri je še treba dela in popravljanja — toda že zdaj morem z zadovoljnostjo ugotoviti, da je s odstranitvijo škodljivih strankarskih vplivov z organov oblasti, s popolnoma nevtralnimi ravnanjem in objektivnostjo in pravičnim izvajanjem zakonov

vzpostavljen duh zaupanja med narodom in uradnim vrstom in vrnjena vera v zakonitost in red.

Izenačenje zakonodajstva, ki se s velikim uspehom zaključuje, bo še utrdilo občutke popolne enakosti pred zakonom in bo ugodno odjeknilo v našem gospodarskem življenju in vplivalo na zaupanje v državi in v tujini.

Kraljevska vlada posveča največjo brigo ublažitvi težkih gospodarskih razmer v državi, ki so nastale zaradi splošne svetovne krize, ki tudi naše gospodarsko življenje, čeprav ne v oni meri kakor v drugih državah.

Finančne razmere naše države so izboljšujejo.

Delo kraljevske vlade za pospeševanje narodne prosvete ima že vidne in znatne rezultate zlasti v krajih, kjer je vladala velika nepismenost. V nekaterih banovinah je bilo v tem letu postavljenih več šol kakor v vseh enajstih letih pred 6. januarjem 1929. in več kakor v 40 letih tujčeve vlade!

Z zakonom z dne 3. oktobra 1929. je dana državi nova ureditev s razdelitvijo na devet banovin po načelu dekoncentracije oblasti. Že v tem enim letu se čuti pomemben napredek in novo življenje v vseh banovinah. Solidarnost interesov v posameznih banovinah je ustvarila že sedaj čvrsto vez solidarnosti in zajednice med prebivalstvom posameznih banovin. Zdravo in čvrsto delo na polju popravljanja gospodarskih razmer in prosvetljenja naroda v banovinah je nadomestilo one nekdanje škodljive in jalove prepire in preganjanja, ki so zavirala vsak napredek ter mirno in uspešno delo v nekdanjih zgodovinskih pokrajinah.

Od tega pomembnega dne nosi naša država ime kraljevina Jugoslavija. S tem je označeno popolno edinstvo našega naroda in nerazdeljivost, celota naše države; s tem je zagotovljena polna enakost in enakopravnost vseh državljanov in enaka skrb in briga za vse kraje.

Jugoslovanstvo kot nacionalna in državna misel ne izključuje naših plemenskih in slovenskih in hrvaških in srbskih občutkov. Ono postaja v spoštovanju plemenskega imena, pisave in jezikovnih odtenkov in plemenskih tradicij, ki predstavljajo za nas vse skupno svetinjo, narodno slavo in ponos, resnično obeležje enega in nedeljivega naroda in naše mile kraljevine Jugoslavije.

Dvigam to čašo v zdravje vseh in vsega slovenskega dela našega naroda, v korist in napredek teh krajev in naše lepe Ljubljane.

Živel!

Sledile so viharne ovacije.

Ko se je navdušenje poleglo, je vstal in spregovoril bivši minister Sušnik. Za njim so govorili kot drugi bivši minister dr. Kramar, za tem bivši minister Pucelj, dr. Vladimir Ravnihar in bivši minister Ivan Hribar. Ob zaključku redakcije se banket nadaljuje in bomo o njegovem nadaljnjem poteku in zaključku poročali v jutranji številki.

Vse govore so prisotni večkrat prekinili z viharnimi manifestacijami za kralja, njegov dom in ministrskega predsednika. Kot ves današnji dan, je dokazal tudi ta banket, da je Ljubljana z dušo in srcem sprejela jugoslovansko misel, kakor nam jo je ustvaril Nj. Vel. kralj Aleksander in kot jo uresničujejo njegovi najozži zvesti so-trudniki pod vodstvom ministrskega predsednika generala Pere Živkovića.

Sport

DRŽAVNO PRVENSTVO

Jugoslavija : Hajduk 1 : 1 (0 : 0)

Beograd, 9. novembra. I. Danes popoldne se je vršila tekma za državno prvenstvo Jugoslavije - Hajduk. Rezultat tekme je bil 1 : 1 (0 : 0). Pred 6000 gledalci je sodil zelo zanimivo tekmo gospod Fabris. Ko je dal začetni znak so zapeli Hajdukovci prištati: »Trese se, trese se mreža beogradska!« Prvi polčas sta si bila tekmeča enaka, v drugem je prevladovala Jugoslavija. Prvi gol za Jugoslavijo je zabil Milošević iz 11 metrovke. Jugoslavija je obdržala vodstvo do 42 minute drugega polčasa, ko se je dememu krilu Hajduka posrečilo izkoristiti neko neopreznost obrambe domačih in postaviti končni neodločni rezultat.

CONCORDIA DRŽAVNI PRAVK

Concordia : BSK 4 : 2 (2 : 1)

Zagreb, 9. novembra. Danes se je vršila tukaj odločilna tekma za državno prvenstvo med Concordijo in BSK. Tekmi, katero je vodil dunajski sodnik G. Göbl, je prisostvovalo preko 15.000 gledalcev. Že v 4. min. je dosegel Martinović vodstvo za Concordijo. Ko se je končala prva faza navoroze, je Vujanović izenačil. Kmalu nato dosegel Concordia drugi gol.

V 2. min. po odmoru doseže Boris tretji gol za domače, kar posreduje publika z velikanskim navdušenjem. V 22. min. zabije BSK gol, vendar sodnik ne prizna radi offside. V 29. min. zmanjša B. Marjanović na 3:2. Beograd napada. V 33. min. zabije Živković zadnji gol za Concordijo in postavi končni rezultat 4:2. Domači so do konca v premoči.

Concordija je dosegla izvanreden uspeh. Prvič je sodelovala v prvenstvu, je pa takoj zadela glavni dobiček in dosegla državno prvenstvo s 15 točkami. Sledijo Jugoslavija in Hajduk s 13, BSK s 12, Slavija S. s 6 in Slavija O. z 1 točko.

Slavija O. : Slavija S. 1 : 1

Osijek, 9. novembra. Današnja tekma za državno prvenstvo med osješko in sarajevsko Slavijo se je končala neodločno s rezultatom 1:1.

Zagreb : Ljubljana 15 : 6

Zagreb, 9. novembra. Kot predigra tekme Concordia : BSK se je vršila hazenska tekma med reprezentancami Ljubljane in Zagreba. Zmagale so domačinke z rezultatom 15:6.

Pred to tekmo sta igrali rezervi nogometašev Concordija in BSK. Concordija je zmagala s 3:2.

Zagreb : Gradec

Podsavetni kapetan Mika Petrović je določil za medmestno tekmo Zagreb : Gradec, ki se vrši dne 16. t. m. v Zagrebu sledeče moštvo: Demić (C) — Pavičić (C), Rajković (G) — Ralić (C), Agić (H), Pavelić I. (C) — Stanković (G), Pavelić III. (C), Leinert (H), Turka (Zel.), Zarković (H); rez. Starec (H), Sivak (H), Urbanke (Zel.).

Dunaj: prvenstvo: Wacker : Sportklub 6 : 6 — prijateljske: Admira : Wac 5 : 0, Viena : Slovan 3 : 1.

TEKME ZA POKAL LNP

Ljubljana, 9. novembra.

Danes se je v Ljubljani vršila samo ena nogometna tekma in sicer se je doigral preostali del prekinjene pokalne tekme Grafika : Jadran. Tekma se je končala z rezultatom 5 : 3 za Grafiko. Ob prekinjenju je bil rezultat 2 : 2.

Druga tekma med Ilirijo in Primorjem se ni vršila, ker je vodstvo SK Ilirija svoje sodelovanje odpovedalo. Stališče, katerega bo zavzel v tem slučaju LNP nam ni znano, stojimo pa na stališču, da podsavez ne more prisiliti klube na sodelovanje v pokalnem tekmovanju, posebno še radi tega, ker je LNP letos na lastno pest sprejmenil propozicije.

MARIBORSKI SPORT

Tekmovanja za pokal LNP v Mariboru

Na igrišču Rapid se je danes odigralo prvo kolo tekme za pokal LNP.

SK Železničar : SK Svoboda 7 : 1 (1 : 1).

V prvem polčasu je bila igra obeh nasprotnikov enaka in si je Železničar šele v drugem priboril zaslužen zmag. Vendar pa je rezultat previsok. Svoboda je presenetila z lepo igro, posebno v prvem polčasu. Sodil je g. Frankl.

ISSK Maribor : SK Rapid 2 : 2 (2 : 1)

Maribor je nastopil s nekaterimi rezervami in ni predvedel običajne igre. Njegov napad je bil popolnoma raztrgan. Manjkal je Bertonec. Dobro so igrali krilci in ožja obramba. Rapid je tehnično premoč nasprotnika pariral z izredno pozitivnovalnostjo in je mestoma igral preostro. Rezultat ne odgovarja poteku igre. Sodnik Nemec je bil nemogoč. Diktiral je med drugim neupravičeno 11 metrovko proti Mariboru.

Občni zbor Slov. zgodovinskega društva v Mariboru

Maribor, 9. novembra.

Danes dopoldne je bil v prostorih tukajšnje študijske knjižnice občni zbor Slovenskega zgodovinskega društva v Mariboru, katerega je otvoril predsednik prelat dr. Kovačič ter je podal tudi izbrani pregled društvenega razvoja v predvojni, vojni in povojni dobi. Ob tej priliki je pšebej povdaril, da društvo v povojni dobi ni našlo niti pri slovenski inteligenci niti pri oblastih tistega razumevanja, katerega bi po svoji veliki važnosti zaslužilo.

Ob tej priliki se je g. predsednik spomnil tudi letos preminulih članov: stolnega župnika Matka, bogoslovnega profesorja Zidanška, župnika Karbe in orožniškega stražmojstra Berleca.

Tajništvo poročilo je podal tajnik profesor Glaser Janko. Iz njegovega poročila posnemamo, da se je akcija, da bi za mariborski muzej pridobili bivši dvorec oblastne samouprave, izjalovila. Dvorec so dodelili nižji gozdarski šoli, in zgodovinsko društvo je dobilo v njem samo tri sobe za pokrajinski arhiv, ki ga bo uredil in vodil profesor Baš. Tekom letošnjega leta si je društvo nabavilo 512 novih knjig. Izkopavanja v Šetarovi in Radehovi v Slovenskih goricah pod vodstvom Baša so dosegla zelo lep uspeh. Našli so važne sledove iz prve rimske, še pod neposrednim vplivom grške kulture stoječe dobe. Društvo je izvedlo akcijo proti veriženju z umetninami in starinami. Izdajati je začelo »Arhiv za zgodovino in narodopisje«, ki je zaenkrat priključen »časopisuc. Društvo pripravlja tudi »Umetniško topografijo«, nadalje je društvo z uspehom uvedlo družabne večere za člane društva in njihove prijatelje. Družabni večeri so vsak prvi četrtek v mesecu.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da znaša društveno denarno premoženje 98.669 Din. Izdatkov je bilo letos 60.023 Din. Podpor je društvo dalo okrog 32.000 Din. Članarina ostane tudi še nadalje 50 Din na leto.

Pri volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen profesor dr. Franjo Kovačič, za odbornike pa dr. Tominešek, profesor Glaser, ravna telj Vrabelj, prof. Stupčan, dr. Strmšek, prof. Baš, prof. Sedivy, prof. Karel Prijatelj, dr. Travner in magister Minarik; za namestnika dr. Makso Kovačič, prof. Dolar in dr. Močnik, za preglednike pa državni pravdnik dr. Jančič, sodnik Juhard in ravnatelj Zupančič.

— Tovarna Jos. Reich sprejema mehke in škrobijene perilo v najlepšo izvršitev. 630

Razglas o licitaciji

Vodovodna zadruga na Sladki gori razpisuje dela — prvi del — pri zajetju in rezervoarju. Druga javna licitacija se bo vršila 20. novembra 1930. ob 11. uri na licu mesta.

Vsi potrebni podatki in pojasnila se dobe proti plačilu pri podpisani zadrugi.

Vodovodna zadruga na Sladki gori.

Na Dunaju popolna zmaga socijalnih demokratov

Ki so doslej dobili 30 mandatov, krščanski socijalci 11 mandatov, Schober 4 mandate - Poraz Hitlerjancev in vseh fašistov - Nazadovanje krščanskih socijalcev

Dunaj, 9. novembra. d. Današnje volitve so potekle pri dokaj ugodnem vremenu splošno zelo mirno, brez vsakih večjih konfliktov med političnimi nasprotniki. Ob 7. davi so bili odprti uradni volilni lokali. V prvih urah je bila udeležba prav neznatna. Na volišče v Petrusgasse v II. okraju je prišel ob 7.45 volit zunanj minister prelat dr. Seipel. Ob 10. dopoldne je bil večji naval volilcev. Udeležba je bila pri letošnjih volitvah mnogo večja, kakor pri drugih volitvah. Vse stranke so napele svoje sile, da bi spravile na volišča čimveč svojih pristavev in volilcev. Značilno je, da je bila letos udeležba žensktva pri volitvah izredno velika. Okoli 16. so prihajali prvi glasovi z raznih volišč o udeležbi volilcev. V X. okraju je takrat že volilo 90%, v XX. okraju 92%, a v drugih okrajih celo 94% volilnih upravičencev. Dunaj je čez dan na zunaj kazal normalno nedeljsko lice. Še le okoli 17. pred zaključkom volitev so se začele zbirati pred volišči in agitacijskimi lokali posameznih strank ogromne mase ljudstva, ki so nestrpno pričakovale, kakšni bodo rezultati. Sedaj ob 20. še niso znani rezultati volitev na Dunaju, ker je štetje zelo počasno.

Tudi na deželi so se vršile volitve prav mirno. Do večjih spopadov je prišlo med nasprotniki, zlasti med socijalnimi demokrati in heimwehrovc v Klosterneuburgu in v Graecu, kjer je morala intervenirati celo policija odnosno orožništvo. Prvi rezultati, ki so nocoj do 20. prispeli na Dunaj, kažejo velik porast socijalno-demokratskih glasov. Tu nekateri rezultati:

Steyer. Volitve potekle mirno. Rezultat je zanimiv. Tu vlada velika brezposelnost in zato je bilo število volilcev nižje, ker so se mnogi upravičenci izselili. Rezultat je naslednji: socijalni demokratje 7950 glasov, prej l. 1927 pa 8001, krščanski socijalci 2466 (prej 4580), Schober 1272, Heimatblok 953, narodni socialisti 291, komunisti 243 (prej 389).

Litschau (Nižje Avstrijsko). Socijalni demo-

kratje 3544 (prej 2658), krščanski socijalci 2688 (prej 3082), Schober 526, Heimatblok 297, narodni socialisti 301.

Mistelbach (Nižje Avstrijsko). Socijalni demokratje 998 (prej 988), krščanski socijalci 922 (prej 1482), Schober 369, Heimatblok 220, narodni socialisti 176, komunisti 43.

Horn (Nižje Avstrijsko). Socijalni demokratje 514 (prej 511), krščanski socijalci 478 (prej 1222), Schober 474, Heimatblok 78, narodni socialisti 246.

Schrems (Nižje Avstrijsko). Socijalni demokratje 3533 (prej 3430), krščanski socijalci 3219 (izgubili 587), Schober 246, Heimatblok 147, narodni socialisti 372.

Herzogenburg. Socijalni demokratje 666 (prej 721), krščanski socijalci 629 (prej 918), Schober 141, Heimatblok 227, narodni socialisti 129.

Amstetten. Socijalni demokratje 2466 (prej 2346), krščanski socijalci 1012 (prej 2145), Schober 723, Heimatblok 601, narodni socialisti 345, komunisti 30, Landbund 179.

Ebreichsdorf. Socijalni demokratje 732 (753), krščanski socijalci 260 (prej 342), Schober 106, Heimatblok 60, narodni socialisti 25.

Dunaj, 9. novembra (22.30) d. Končni rezultati volitev na Dunaju so že znani. Volitve so se končale z zmago socijalnih demokratov in Schobrovc bloka. Dobili so:

V I. volilnem okraju: socijalni demokratje 3 mandate, krščanski socijalci 2, Schobrov blok 1 mandat. Krščanski socijalci so izgubili 1 mandat.

V II. volilnem okraju: socijalni demokratje 2 mandate, kršč. socijalci 1 mandat (izgubili 1 mandat), ostal 1 mandat za ostanke glasov.

V III. volilnem okraju: soc. demokr. 3 mandate, kršč. socijalci 1 (izgube 1), ostal 1 mandat za ostanke glasov.

V IV. vol. okraju: soc. demokratje 6 mandatov, kršč. soc. 1, (izgubili 1 mandat), ostal 1 mandat za ostanke.

V. volilni okraj: soc. demokrati 5 mandatov, kršč. soc. 1 (izgubili 1 mandat), ostanke 1 mandat za ostanke.

VI. volilni okraj: soc. demokrati 4 mandate, kršč. soc. 1 (izgubili 2) ostanke 2 mandata za ostanke.

VII. vol. okraj: soc. demokratje 5 mandatov, (izgubili 1), kršč. soc. 1 mandat (izgubili 1), ostanke 2 mandata za ostanke.

Iz ostankov glasov dobe socijalni demokratje nadaljnja 2 mandata, krščanski socijalci 3 mandate in Schobrov blok 3 mandate.

Rezultat na Dunaju je torej: socijalni demokratje 30 mandatov (prej 29), krščanski socijalci 11 (prej 16 mandatov enotne liste) in Schobrov blok 4 mandate. Samostojni domovinski blok in hitlerjanci niso dobili nobenega mandata.

Dunaj, 9. novembra. (d.) Na Nižjeavstrijskem so krščanski socijalci izgubili po nekaterih krajih 30 do 40 odstotkov glasov v primeri z izidi volitev leta 1927. Posebno je bolesta njihova izguba v Wornu, kjer je doma in kjer ima svoj volilni okraj predsednik republike Miklas. Tu je padlo število krščansko-socialnih volilcev od 1200 na 480.

Krščanski socijalci so izgubili tudi v Gornji Avstriji in v Salzburgu. V mestu Salzburg je dobil dr. Schober že 7000 glasov. Na Vorarlberškem so izgubili krščanski socijalci 1 mandat v korist dr. Schobru. Socijalni demokratje so si obdržali svoj tukajšnji mandat.

Velikanski poraz Steudla in Starhemberga

Dunaj, 9. novembra. d. Iz Tirolske so pozno v noč prišli prvi rezultati volitev. Voditelj heimwehrovcv Steudle je pri volitvah propadel. Notranji minister Starhemberg ni po dosedanjih poročilih dobil še nobenega mandata. Propadel je na Štajerskem.

V nedeljo so imeli v Avstriji volitve za državni zbor. Slika nam kaže od leve na desno najbolj znane voditelje strank: Vaugot, krščanski socialist kneza Starhemberga, načelnika »Heimwehra«; dr. Schober-ja, ki stoji na čelu meščanskega bloka, in dr. voditelja socialnih demokratov.

Prihod francoskih gostov za jutrišnje svečanost

Ljubljana, 9. novembra. AA. Tekom današnjega dne so prispeli preko obmejnih postaj v Raketu in na Jesenicah prvi francoski gosti, ki se udeležijo odkritja spomenika hvalečnosti Franciji v Beogradu dne 11. novembra. Goste so pozdravili posebni odposlanci pripravljalega odbora za odkritje tega spomenika v Beogradu.

Odlikovanje z novim poljskim redom »Neodvisnost«

Varšava, 9. novembra. AA. Danes je bil izdan nov red »Neodvisnost« in sicer za zasluge borcev za osvoboditev in ujedinjenje Poljske kakor tudi veteranov, ki so se udeležili vstaj pred ujedinjenjem. Najprej je s tem redom odlikoval predsednik republike 10 oseb, med njimi prvega maršala Pilsudskega, sedanjega predsednika vlade, gospo Pilsudsko, bivšega predsednika vlade Slavika itd. Ta prva desetorica ima nalogo, da predlaga predsedniku vlade ostale osebe v odlikovanje.

Bolgari dementirajo vojaško pogodbo z Italijo

Sofija, 9. novembra. AA. Bolgarska agencija, kategorično demantira vesti, ki so izšle v zagrebških »Novostih« in za njimi v drugih inozemskih listih, da bi bila sklenjena vojaška konvencija med Bolgarijo in Italijo.

Velik shod Srbov in Hrvatov v Otočcu

Otočac, 9. novembra. AA. Prvič po osvoboditvi in ujedinjenju je bil danes v Otočcu velik sestanek Hrvatov in Srbov brez razlike prejšnjega političnega prepričanja. Na sestanku, ki so ga sklicali tukajšnji sklicatelji, je bil tudi g. Karlo Kovačević v družbi z banskim svetnikom Slavkom Tomačkem iz Slavonske Požege ter mnogo drugih odličnikov. Na koncu je Mile Jerković prečital resolucijo, ki so jo vsi navzoči z navdušenjem sprejeli, burno vzključajoč Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade generalu Petru Živkoviću. S sestanka sta bili poslani pooblaščenca Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade.

Visoko fancosko odlikovanje Jugoslovanov

Beograd, 9. novembra. I. Povodom odkritja spomenika zahvalnosti Franciji je francoska vlada odlikovala prosvetnega ministra Maksimovića in prometnega ministra Radičevića z redom častne legije »Grand Officier«, pomočnika pri zunanjem ministru Fotića in kiparja Meštrovića z redom častne legije »Commandeur«, rektorja beogradske univerze Mitrovića z redom častne legije »Croix d'Officier«.

Ustanovitev Udruženja rezervnih avijatikov

Ljubljana, 9. novembra. AA. Dopoldne se je vršil v prostorih ljubljanskega Aerokluba ustanovni občni zbor občanskega odbora Udruženja rezervnih avijatikov. Zboru je prisostvovalo kakih 30 rezervnih letalcev iz Dravske banovine. Udruženje sta zastopala predsednik Miletič in odbornik Veljović, zagrebški oblastni odbor gg. Penkala in Polak. V imenu ljubljanskega Aerokluba je zboru prisostvoval g. dr. Stane Rape. Po izčrpi razpravi o vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu, je bil izvoljen prvi odbor, ki ga tvorijo med drugim gg. Ewald Prinčič kot predsednik, Stanko Trček kot tajnik, Joža Kuhar kot blagajnik. Z zbora so bile odposlane pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Aleksandru, knezu Pavlu, ministru vojske in mornarice generalu Hadžiću, komandantu zrakoplovstva generalu Nediću, komandantu zrakoplovne brigade v Zagrebu polkovniku Mirkoviću.

Italijanska kr. dvojica poseti Bolgarijo

Sofija, 8. novembra. I. List »Svobodna reč« poroča, da bosta italijanski kralj Viktor Emanuel in kraljica Jelena meseca marca prihodnjega leta prišla v bolgarsko preko Varne. Spremljala ju bo italijansko brodogoj.

Petletna visokošolka

Berlin, 8. novembra. n. V visoko glasbeno šolo v Berlinu je bila sprejeta 5-letna Brigita Pfeifer, ki je že kot 3-letno dete svirala tudi najtežje kose samo po posluhu. Ona še danes ne pozna not. Splošno pričakujejo, da mala postane nekoč še velika umetnica.

Novo mesto

Nesreča pri prevažanju drv. 15-letni pastir Ivan Perla iz Desince pri Crnomlju je vozil s svojim gospodarjem drva. V strmem klanecu je skočil Ive z voza, da ga zavre. Pri tem se je zapel v košato vejo, ki je molela preko voza. Podrla ga je in to tako nesrečno, da mu je počila kost v levem stegnu. Prepeljali so ga v kandijsko bolnico.

Napad. Železniški delavec Anton Rajer se je že v mraku vračal na svoj dom v Zdinju vasi. Pred domačo hišo je še malo postal, tedaj pa je naenkrat planil nekdo izza vogala in ga z vso močjo lopnil po glavi. Rajer se je zatekel v hišo, moral pa je kasneje iskati pomoči pri Usmiljenih bratih.

Če otrok ne uboga starišev, ki ga venomer opozarjajo, naj hodi počasi, se mu pripeti nezgoda, kot jo je doživel 13-letni posestnikov sinko Jožek Jeršin iz Račjega sela pri Trebnjem. Iz šole grede je tekel, na blatni cesti padel in si zvil levo roko v komolecu. Pokori se zdaj v bolnici.

Posledica domačega prepira. Na Daljnih nji-vah pri Sinjem vrhu je posestnik Mate Medved pokrival svoj skedenj s slamo, pri čemer je prišlo do prepira, iz katerega je izšel Mate s kravro roko, ki mu jo zdaj lečijo Usmiljeni bratje.

Posipavanje cest. Če dalj časa je na naši državni cesti na delu velik motorni valjar, ki nam obeta prebrskati neznosno blato in tudi cesto preurediti tako, da bo vredna naše muje za tujski promet. Predvčerajšnjem bi se bila z valjarjem kmalu pripetila nesreča v Kandiji. Cestarja je pri poganjanju motorja vrglo v zrak, da je pri padcu podrl nekoga davčnega slugo in majhnega otroka, ki sta stala v bližini. K sreči je prešlo vse gladko in povzročilo le malo strahu.

Gorelo je v gorjanski vasi Gaberje v sredo popoldne. Gospodarja ni bilo doma, žena je s težavo skozi okno rešila bolne otročičke, dočim je vse drugo požrl plamen. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje. Zavarovalnica je majhna.

Jesenska mokrota ni le nadležna, tudi škodljiva je. Tako je te dni spodrsnilo na mokrem domačem pragu Rudolfo Zupanu, dninarju iz Hrastnega pri St. Rupertu, ki si je pri padcu zvil desno roko v zapestju in za dogleden čas postal delanezmožen.

Maribor

m Priprave za sprejem ministrov. Maribor se že nestrpno pripravlja, da čim bolj dostojno in zares iskreno sprejme gg. ministre inž. Ser-neca, dr. Šverljugo, dr. Sršiča in dr. Šveglja. Mesto bo ob prihodu ministrov okrašeno z zastavami in na Glavnem trgu se bodo zbrali zastopniki vseh uradov, društev, korporacij itd. kakor tudi mnogo dposlancev iz vse okolice ter dravske in mežiške doline, Slovenskih gor in Dravskega polja. Natančen spored bodo oblasti objavile danes.

m Imenovanje. Za voditelja tukajšnjega pokrajinskega arhiva, ki ga je ustanovila prejšnja oblastna samouprava in ki je dobil uradne prostore v njenem bivšem dvorcu v Vragovi ulici, so imenovali g. prof. Franja Baša, dosedanega profesorja zemljepisja in zgodovine na državnem moškem učiteljskem. Svojo novo službo nastopi danes v ponedeljek. S tem institutom pod vodstvom tako odličnega znanstvenika bo Maribor kot slovensko kulturno središče na severu mnogo pridobil.

m Ureditve desnega obrežja Drave. Magdalensko oledjevalno društvo je pričelo te dni odstranjevati drevje in grmovje na desnem bregu Drave, da pripravi prostor za ureditev modernega sprehajališča. Novo sprehajališče bodo, kot vse kaže, otvorili že prihodnje pomladi.

m Aretacije. V soboto so v Mariboru aretirali samo dve osebi, eno, ker je zbežala iz veneričnega oddelka splošne bolnice in kradla, drugo pa zaradi tihotapstva.

m Ubój v Gornjem Dupleku. V soboto so pripeljali iz Gornjega Dupleka v tukajšnjo bolnico 23letnega čevljarskega pomočnika Ivana Čapljo z veliko rano na glavi in trebuhu. Po zbranih informacijah je Čapljo napadel in s krampom ranil neki domačin na poti proti Gornjeduplškemu vrhu. Čaplja se po napadu ni več zavedel in je že v soboto umrl. Orožniki s začeli ubój takoj preiskovati in baje so ubijalca tudi že izsledili.

m Saharin. V soboto so v Tomšičevi ulici aretirali delavko Cecilijo Korenovo iz Slovenje vasi pri Ptuj. Pri njej so našli 29 škatljic in 30 zavojev saharina. Pri preiskavi na stražnici pa so našli v njenih nogavicah še 100 vžigalnih kamenčkov in manjšo količino raztresenega saharina. Korenova je izpovedala, da je saharin in kamenčke kupila na Glavnem trgu pri nekem neznancu, kar pa najbrže ne bo držalo.

m Tatvina denarja. Antoniji Valandovi, ženi železnarja, stanujoči v Stari vasi, je v soboto dopoldne pri neki stojnici na Vojašniškem trgu neznanec ukradel iz jermasa 18250 Din.

m Razbita izložena šipa. V soboto je izpod tovornega avtomobila lesnega trgovca g. Branka Mejovskega odletelo več kamnov v izložbeno šipo trgovine Antona Poša na Aleksandrovi cesti in jo razbilo. Nastal škoda znaša 8000 Din.

m Nezgoda izvoščka. V soboto zvečer je vozil izvošček Peter Kalunder na glavno postajo štiri potnike. Na križišču Aleksandrove in Meljske ceste pa je padlo z osi njegovega voza zadnje kolo, zaradi česar se je voz nagnil in vrgel izvoščka s kozla na tla tako močno, da si je poskodoval levo roko.

m Dva koncerta. Po daljšem presledku je doživel Maribor te dni dva lepo uspela koncerta. V petek je na Ljudski univerzi nastopil g. Mirko Pugelj iz Ljubljane s francoskimi pesmimi, v soboto pa je podal moški zbor »Dravec« v dvorani pivovarne »Union« niz modernih slovenskih in slovenskih pesmi. Oba koncerta, ki bomo o njih še poročali, sta dosegla v vsakem oziru velik uspeh.

Sadarska anketa v Dolnji Lendavi

Dol. Lendava, 8. novembra.

Na sreskem poglavarstvu se je včeraj dopoldne in popoldne vršila sadarska anketa strokovnjakov, sadjerejev in kmetovalcev. Anketa je imela, kakor že druge slične ankete, nalogo, da določi primerne vrste sadja, ki bi najbolje uspevalo v dolnjelendavskem okraju. Anketa so prisostvovali za banovinsko upravo odnosno kmetijski oddelek te uprave inž. Jože Skubie, pristav sreskega poglavarstva g. Počkaj, ki je vodil anketo, inž. Wenko, sreski kmetijski referent, ravnatelj kmetijske šole v Rakičanu inž. Sadar, kmetijskostrokovni uradnik g. Albin Dular, vodja semenogojne postaje v Bel-tineh inž. Mikuz, kakor tudi nadalje v prav lepem številu učitelji, zastopniki posameznih občin in drevesničarji. Po zanimivi razpravi je anketa določila vrste sadja, ki naj bi se v dolnjelendavskem okraju s posebno skrbnostjo gojile. Določene so bile naslednje vrste:

Jabolka: kot poletna beličnik za nižave in charlamovski za višje lege; za jesenske sorte: pisani kardinal; za zimске sorte: v visokih legah jonathan, kanadka in za nižave: londonski pepping, Baumannova renata in ontario. Vse imenovane zimске sorte jabolk so že v okraju splošno razširjene. Kot postranske sorte se priporočajo naslednje zimске sorte: za visoko in nizko lego mošančkar in klopanka, katero ime je lokalno, a jabolko odgovarja najbrže rdečemu stetincu.

Hruške: viljemovka, avranka, boskovka, pastorjevka in tepka.

Črešnje: hedelfinska, dunajka, debela črna hrustavka. Napolned kot višnja lothovka.

Česplje in slive: domača česplja, zelena renklota, nancijska mirabelka.

Marelice: debela zgodnja marelica, breda, Ambrozeva marelica.

Breskve: začasni izbor. Aleksandrova breskva, zgodnja Rieverova, kraljica vrtov in proskavska.

Oreh: črnolupinasti, debeli, plodni, podolgasti domači oreh.

Kostanji: debeli, plodni domači kostani.

